

*No agras stundas līdz pat rietam kāds eņģelis Tev blakus būs.
Snigs balti sniegi, egles dziedās un dzīvi dzīvot vieglāk kļūs!*

Vecpils Svētā Laurencija Romas katoļu baznīca 1700.g

*Lai gaišās domas, miers, priekšs un
mīlestība, kas ielīs Tavā sirdī
Svētvaķarā, pavada Tevi arī visu
nākošo 2019. gadu! Optimismu,
radošas ieceres un izdošanos!!!*

Avīzes redakcija

Atskats uz konferenci “Preventīvā saglabāšana: Mākslas stāvoklis”

No 10.09. – 14.09.2018. Turīnā (Itālija) norisinājās Starptautiskā vēsturisko un mākslas darbu konservācijas institūta (IIC - The International Institute for Conservation of Historic and Artistic Works) rīkotā konference “Preventīvā saglabāšana: Mākslas stāvoklis” (Preventive Conservation: The State of the Art). Konferencē piedalījās kā klausītāja.

Konferencē piedalījās ap 400 dalībniekiem no vairāk kā 53 valstīm, un tā norisinājās Turīnas Politehniskajā institūtā.

Konferences programma bija sadalīta 16 sekcijās, kopskaitā iekļaujot aptuveni 50 referātus. Paralēli referātu priekšlasījumiem norisinājās stenda referātu prezentācijas, iepazīšanās ar jaunākajiem piedāvājumiem

restaurācijas materiālu un tehniskā nodrošinājuma jomā, kā arī ekskursijas pa Turīnas muzejiem un “La Venaria Reale” Konservācijas un Restaurācijas centru.

Konferences atklāšanā ar priekšlasījumu uzstājās “Forbes” balvas ieguvējs Stefan Michalski, Kanādas Restaurācijas institūta pieredzējušais pētnieks (Senior Conservation Scientist, Canadian Conservation Institute)).

Centrālais konferences temats bija preventīvās saglabāšanas un tās speciālistu nozīmīgums mākslas darbu un kultūras pieminekļu saglabāšanas procesā.

Preventīvās saglabāšanas procesi tika skatīti gan plašākā mērogā (institūciju darbība, dažādu speciālistu un institūciju sadarbība un piesaiste), gan individuālā griezumā (pētījumi par izmaiņām konkrētos darbos un objektos, preventīvās saglabāšanas speciālistu nozīmība atsevišķos projektos).

Konferences referāti pārstāvēja zinātniskus pētījumus (temperatūras un mitruma svārstības, to ietekmēšana un ierobežošana, arhitektūras un būvniecības loma krājumu saglabāšanā, biotehnoloģiju izmantošana u.c.), kā arī pētījumus par preventīvās saglabāšanas speciālistu lomu, izglītību un ieguldījumu mākslas darbu un kultūras objektu saglabāšanā nākamajām paaudzēm.

Atvērtajās diskusijās tika aktualizēti jautājumi par savstarpējās komunikācijas nozīmīgumu institūciju darbībā. Papildus konferences norisei notika arī “Aktuālā temata” (“Point of the Matter”) saruna “Kultūra nevar gaidīt: kultūras mantojuma pirmās palīdzības iekļaušana humānajā palīdzībā krīzes situācijās” (“Culture Cannot Wait: Integrating Cultural Heritage First Aid with Humanitarian Assistance in Crises”).

Konferences laikā paziņoja IIC “Keck award” balvas ieguvēju, un tā tika piešķirta Nigulistes muzejam (Tallina, Igaunija) par Sv.Nikolaja (Nigulistes) baznīcas altāra restaurācijas projektu.

Sarunas laikā tās dalībnieki pievērsās dažādu valstu pieredzei un risinājumiem krīzes situācijās,

Nākamā IIC rīkotā konference norisināsies 2020. gadā Indijā, Deli. Vairāk par konferenci iespējams

piemēram, dabas katastrofu un militāro konfliktu gadījumā, kad tiek apdraudēts kultūras mantojums.

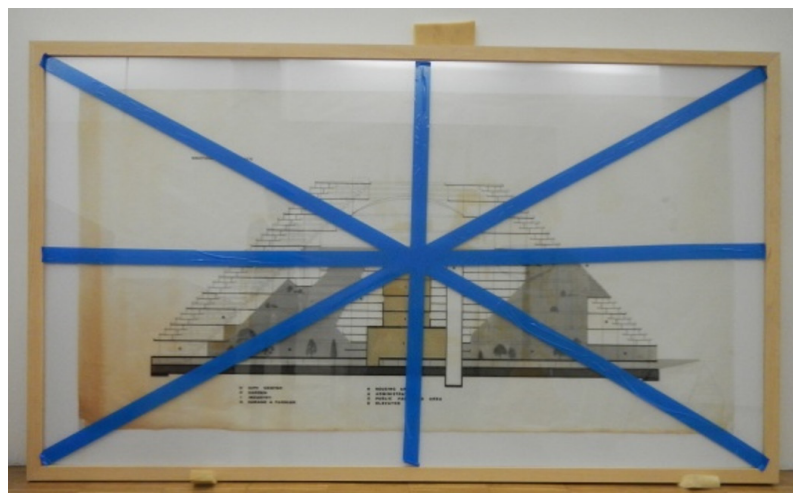
uzzināt šeit: <https://www.iicturincongress2018.com/>

Ausma Šmite

Kā nevajag transportēt gleznas

Visas avīzes lasa „pa diagonāli”. Pielauju, arī mūsu LRB avīzi, tāpēc izdomāju nenoslogot lasītājus ar informāciju, bet drīzāk padalīties ar savu ārzemju pieredzi par mākslas darbu iepakojšanu un transportēšanu. Šis jautājums, protams, īpaši aktuāls ir muzejos, taču arī individuālajiem restauratoriem ar to nākas saskarties, tāpēc ceru, ka šis raksts būs interesants visiem.

Dzirdēts fakts, ka lielajos pasaules muzejos ar mākslas darbu iepakojšanu un transportēšanu nodarbojas speciāli apmācīti cilvēki atsevišķā muzeja nodaļā, turklāt, ka runa ir par mākslas darbu pārvešanu no viena muzeja uz otru, tad šo jautājumu risināšanu pilnīgi pārņem specializētas firmas.

tad patiešām var droši teikt – objekts iepakots kā nākas. Tomēr tas attiecas uz objektu transportēšanas vienkāršiem, „ikdienas” gadījumiem,

trīsdimensionāls, piemēram, milzīgā polihromā koka skulptūra no baznīcas, īpaši trausls vai arī, ja no muzeja objektus transportē lielākā attālumā. UMJ ir atsevišķa vīru nodaļa – montāžas grupa, kas nodarbojas ar izstāžu montāžu / demontāžu: starpsienu, vitrīnu, postamentu un tml. izbūvi un iekārtošanu, mākslas darbu iepakojšanu, uzstādīšu (saskaņā ar kuratoru norādījumiem, kuri diemžēl ne vienmēr prasa padomus restauratoram par objekta drošas un saudzīgas izstādīšanas nosacījumiem) un vēlāk demontāžu un iepakojšanu. Šie vīri būvē arī transporta kastes objektiem un palīdz restauratoriem pie iepakojšanas. Cepuri nost, bet tie patiešām ir augsti kvalificēti profesionāļi, kam ir ne tikai „zelta rokas” un gaišais prāts nestandarta situāciju risināšanā, bet kuri ārkārtīgi saudzīgi un uzmanīgi darbojas ar mākslas darbiem. Kad UMJ spēku ir par maz, iesaistās specializētas firmas,

Tad no muzeja – mākslas darbu īpašnieka / turētāja – parasti norīko kurjeru, kas pavada objektus līdz gala mērķim un uzrauga to ceļā un novērtē to stāvokli pēc izpakojšanas un montāžas (ideālā variantā) pieņemtajā muzejā. Vislabāk, lai šis kurjers ir restaurators, kas vislabāk pārzina pašu objektu, tā stāvokli un nosacījumus objekta vislabākajai eksponēšanai.

Grācas Universālmuzejā Joanneum (UMJ), lai arī tas ir otrais lielākais Austrijas muzejs, ar mākslas darbu iepakojšanu nereti nākas nodarboties pašiem restauratoriem. Tas aizņem laiku, bet, manuprāt, nav slikti, jo

kad no krātuves mākslas darbus jāpārved uz izstāžu zāli.

Cita lieta, ja objekts ir „sarežģīts”,

muzejam ir cieša sadarbība ar firmu „Jöbstl”, kuru darbiniekus es sākumā arī pieskaitīju UMJ kolēģiem. Tātad, vēršanās pēc palīdzības no ārpusē notiek bieži, lai arī tas maksā dārgi...

Gleznas UMJ iepakoj TYVEK'ā (gluda „pinuma” poliestera plēve) un burbulplēvē, bet citreiz ierobežojas tikai ar burbulplēvi, ja izpakošana paredzēta tuvākajā laikā. Protams, jāskatās, kādā tehnikā izpildīta glezna, jo skaidrs, ka, piemēram, ogle, krīts vai pastelis noteikti neizturētu pat mīkstās TYVEK pieskārienus. Tādā gadījumā ideāli, ja glezai jau ir atbilstošs ierāmējums ar stiklu, taču ne vienmēr tā ir un tad šis „posms” guļas uz restauratora pleciem. Burbulplēvē ietītas gleznas citreiz vēl papildus ievieto kartona kastēs, bet tālākajiem braucieniem skaidu plātņu klimata kastēs.

Grafikas darbus un fotogrāfijas, ja tās nav ierāmētas, pārliet ar zīdapaīru (ar speciālo kalcija karbonāta buferslāni, kas palīdz neitralizēt objekta esošo skābo vidi un traucē tās izplatīšanos) un tad ievieto bezskābes kartona mapēs.

Trīsdimensionālo objektu iepakojšana laikam ir visinteresantākā, jo te iepakojuma veidu nosaka

ārkārtīgi daudz dažādu faktoru, līdz ar to arī izmantotie materiāli un iepakojuma veidi ir visdažādākie: no burbulplēves vairākos slāņos līdz skaidu plātņu kastēm pildītām ar putuplasta bumbiņām.

Nianšu objektu iepakojšanas un transportēšanas jautājumā ir daudz. Lai šim rakstam būtu pievienotā vērtība, te ir nedaudz literatūras, ko varētu pastudēt šajā sakarā:

- <http://www.williamstownart.org/techbulletins/images/WACC%20Packing%20Techniques.pdf>;

- <https://repository.si.edu/bitstream/>

handle/10088/8127/mci_Art_in_Transit_Handbook_for_Packing_

and_Transporting_Paintings.pdf;

- <https://www.nps.gov/museum/publications/MHI/CHAP6.pdf>.

Bet vispār jau man gribējās padalīties ar unikālu transportēšanas gadījumu, ko pieredzēju šeit UMJ. Pašreiz Modernās mākslas muzejā (Kunsthhaus Graz) notiek izstāde „Congo Stars”, kur ir pārstāvēta Āfrikas mākslinieku mūsdienu māksla (pārsvarā stāvglezniecība). Visi darbi ir deponēti no citiem muzejiem, tai skaitā no pašas Āfrikas. Objektu stāvoklis ārkārtīgi dažāds. Tad nu vienu dienu pie manis pienāk izstādes koordinatore (šeit viņas sauc par reģistratorēm) un saka, ka man būšot jāuzstiepj divi lielformāta audekli uz ķīļrāmja, bet... paši objekti ir „dikti slīktā stāvoklī”. Atbraukuši kartona kastēs no Āfrikas, jau ir izpakoti. Ejam kopā skatīties, kas nu ir ar tām gleznām. Man prātā nāk transportēšanas laikā radušies apjomīgie krāsas slāņa zudumi... Un tad es redzu objektu. Proti, divus. Divus audeklus... saburzītus kopā kā

papīrgrozā izmetamus papīrus... Kam nācis prātā TĀ transportēt gleznas?

Ja nebija nekādas sajēgas par to, kā parasti transportē lielformāta audeklus, tad kāpēc nevarēja audeklus vienkārši salocīt? Vai arī likās, ka „haotiski” izvietotas ieloces pēc uzstiepšanas izskatīsies „harmoniskāk” nekā pāris vertikālo un horizontālo ieloču pāri objektam? Neviens man uz šiem jautājumiem, protams, neatbildēja, bet es šo gadījumu ierakstīju sev galvā kā hrestomātisku „Kā nevajag transportēt gleznas”. Un es ļoti

ceru, ka savā mūžā kaut ko tādu vairs neredzēšu!

Anna Kozorovicka no Grācas

Latvijas Restauratoru biedrības avīze Nr.76

ISSN 1691-0966

Iznāk kopš 1997. gada novembra.

Adrese:

Vecpilsētas iela 7, Rīga LV 1050, tālr. 67213273

Iznāk 4 reizes gadā

Redaktore D. Murziņa

e-pasts: murzina.dita@gmail.com

Korektore **A. Brīvniece**

Mājas lapa:

www.restauratorubiedriba.lv